

Detall de l'entaulament (arquitrau, fris i cornisa) sobre capitells toscans.

Descripció formal

El temple es divideix en dos pisos. El primer comença amb una escalinata circular que limita el **peristil** de setze columnes, d'**ordre toscà**, damunt les quals s'aixeca un entaulament clàssic format per un arquitrau, un fris dividit en tríglifs i mètopes decorades amb les imatges dels instruments del martiri de sant Pere i objectes de la litúrgia cristiana, i una cornisa.

El pis superior s'inicia amb una balustrada que encercla un cos cilíndric que fa les funcions de tambor i que contribueix a la lleugeresa del conjunt. Aquí se succeeixen una sèrie de finestres obertes, finestres cegues i nínxols amb forma de semicúpules coronades per una petxina. Damunt d'aquests elements s'aixeca una **cúpula** de mitja esfera, els nervis de la qual conflueixen en una llanterna rematada amb una creu.

A l'interior hi ha una única *cel·la* de **planta circular** amb pilastres adossades al mur, erigida damunt la cripta construïda al lloc on es creu que es va plantar la creu en què va ser crucificat sant Pere. Al costat oposat a l'entrada principal hi ha un altar petit, de tan sols 4,5 m de diàmetre, pensat per a la celebració litúrgica d'un grup de fidels poc nombrosos.

Entorn i integració urbanística

En un primer moment, BRAMANTE va plantejar d'emmarcar la seva obra en un pati circular que potenciés la monumentalitat del llenguatge clàssic. Això no es va dur a terme, i el temple va quedar atrapat a l'interior del claustre rectangular del monestir de San Pietro, que actualment està ocupat per l'acadèmia de Belles Arts d'Espanya a Roma.

Però els nombrosos càlculs geomètrics i de proporcions que va fer l'autor, juntament amb la concepció gairebé pictòrica de la llum, que genera clar-obscurs entre els diferents espais i volums, van permetre fer realitat en l'edifici el delit de monumentalitat.

Funció, contingut i significat

El temple, que va ser finançat pels Reis Catòlics, es va edificar per commemorar el martiri de sant Pere al lloc en què la tradició situa la roca del mont Janícul, on l'apòstol va ser crucificat i mort.

La tipologia circular de l'edifici va ser elegida per l'arquitecte d'acord amb la creença neoplatònica expressada pel

filòsof i teòleg Marsilio Ficino, que afirmava que a Déu li correspon la forma geomètrica més perfecta: l'esfera. Per aquesta raó, *San Pietro in Montorio* és considerat el temple platònic ideal, i la seva cúpula simbolitza el trànsit del món terrenal al celestial.

Vista de l'altar a l'interior de la cel·la.

MODELS I INFLUÈNCIES

Seguint l'ideal renaixentista, BRAMANTE recupera la tipologia de temple circular o *thólos* que, iniciada en l'època grega, va ser reformulada posteriorment en època romana. El temple dedicat a la deessa Vesta i el *Panteó de Roma* van ser, indubtablement, els dos màxims referents d'aquesta arquitectura.

San Pietro in Montorio es va convertir en el model clàssic a imitar durant tot el *Cinquecento*, i fou, dos anys més tard, un referent del quadre **Esposori de la Mare de Déu** de RAFAEL.

Rafael: Detall d'*Esposori de la Mare de Déu* (1504).

